

Bouw- en Woningtoezicht
Team Juridische Zaken

Betreft: Zienswijzenrapportage Windpark Hartelbrug II

Kenmerk: OMV.11.03.00220

Aanleiding

XL Wind B.V. heeft op 10 februari 2011 een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend om 8 windturbines met bijbehorende damwanden en terreininrichting te mogen realiseren langs het Hartelkanaal, kadastraal perceelnummer AK 1424 (Windpark Hartelkanaal II). De 8 windturbines hebben een vermogen van 3 MW met een ashoogte van 99 meter en een rotordiameter van circa 101 meter. Op 30 augustus 2011 werd de omgevingsvergunning verleend (OMV.11.03.00220).

Bij uitspraak van 12 maart 2014 heeft de voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam beslist op verzoeken om een voorlopige voorziening en daarbij tevens uitspraak gedaan in de hoofdzaak (zaaknummer ROT 14/796 en 14/797). De rechtbank vernietigde de omgevingsvergunning, vanwege een gebrek in de kennisgeving aan het ontwerpbesluit. De uitspraak van de rechtbank is bij uitspraak van 4 maart 2015 door de Raad van State bevestigd (201403328/1/A1). Beide rechterlijke instanties hebben XL Wind B.V. overigens wel toestemming gegeven het bouwplan uit te voeren, zodat de windturbines inmiddels zijn opgericht.

Nu de omgevingsvergunning is vernietigd moet een nieuw besluit ten aanzien van de aanvraag omgevingsvergunning beperkte milieutoets en de aanvraag voor de activiteit bouwen worden genomen.

Procedure

Omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verder: Wabo) kent een limitatief-imperatief stelsel voor de omgevingsvergunning voor bouwen. Dit houdt in dat de vergunning verleend dient te worden als geen van de wettelijke weigeringsgronden zich voordoet. Het windpark past binnen het ter plaatse geldende bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat". De locatie van het windpark heeft op basis van dit plan de bestemming "Verkeer" en de aanduiding "windturbine". Ingevolge artikel 45.1.2, sub a, in samenhang met artikel 45.2.1 sub a, van dit bestemmingsplan is ter plaatse van de aanduiding "windturbine" een windturbine met een maximum tiphoogte van 150 meter toegestaan. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in het kader van de beroepsprocedure over het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat", waarin het windpark positief bestemd is, in haar uitspraak van 3 december 2014 geoordeeld dat het windpark niet leidt tot aantasting van het woon- en leefklimaat. Bij diverse uitvoeringscontroles is vastgesteld dat het Windpark is opgericht in overeenstemming met de (voorschriften van de) op 30 augustus 2011 verleende omgevingsvergunning en voldoet aan de bepalingen van het Bouwbesluit. Ook voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van welstand.

Omdat de windturbines passen in het bestemmingsplan en zich ook verder geen weigeringsgrond voordoet kan én moet de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen worden verleend.

Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

Er is een m.e.r.-beoordeling gemaakt op basis van geactualiseerde milieu-onderzoeken. Bij besluit van 7 september 2016 kenmerk 9999981_9999157719 is beslist dat uit deze m.e.r.-beoordeling blijkt dat er geen MER hoeft te worden opgesteld, omdat er geen belangrijke nadelige gevolgen zijn voor het milieu. Er zijn derhalve geen redenen om de omgevingsvergunning beperkte milieutoets te weigeren.

Op grond van artikel 8.41a van de Wet milieubeheer (verder: Wm) moet een melding op grond van artikel 1.10 van het Activiteitenbesluit gelijktijdig met de aanvraag om een omgevingsvergunning worden ingediend indien het project activiteiten bevat waarvoor een melding is vereist. Bij de onderhavige aanvraag om een omgevingsvergunning is tevens een melding op grond van artikel 1.10 van het Activiteitenbesluit ingediend.

Samenvatting en beantwoording schriftelijke zienswijzen

Gedurende de terinzagelegging zijn van 355 personen en bedrijven zienswijzen ontvangen. Omdat de zienswijzen veelal dezelfde onderwerpen betreffen, is bij onderstaande reactie op deze zienswijzen gekozen voor een thematische opzet. Wel willen wij op voorhand enkele algemene opmerkingen maken.

1. Veel van de aangevoerde zienswijzen gaan het toetsingskader van het onderhavige besluit te buiten. Feitelijk staan in deze procedure uitsluitend ter beoordeling of (1) één van de limitatieve weigeringsgronden van artikel 2.10 van de Wabo van toepassing is en (2) of voor het project een m.e.r. moet worden uitgevoerd. In deze zienswijzenrapportage wordt inhoudelijk gereageerd op de ingebrachte zienswijzen, maar daarbij wordt wel opgemerkt dat een groot aantal zienswijzen binnen dit toetsingskader formeel gezien niet relevant zijn. Wij hebben echter gemeend dat het inhoudelijk reageren op die zienswijzen gelet op het grote aantal zienswijzen dat is ingebracht wenselijk is.
2. Voor de gemeente geldt dat er een nationale opgave ligt windenergie te realiseren, een opgave die ook door de provincie ter harte is genomen. Op basis van deze opgave hebben het Rijk, de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam, het Rotterdam Climate Initiative (RCI), het Havenbedrijf Rotterdam N.V., Deltalinqs, de Nederlandse Wind Energie Associatie en de Milieufederatie Zuid-Holland in september 2009 een Convenant Realisatie Windenergie Rotterdamse Haven ondertekend. In dat convenant hebben genoemde partijen aangegeven dat zij een gezamenlijke bijdrage willen leveren aan de doelstelling van het Rijk en de provincie aangaande de realisatie en opbrengst van duurzame energie middels windturbines. Dit convenant is voor de gemeente Rotterdam geen vrijblijvende opgave, maar concretiseert de opgave voor windenergie die vanuit het rijk en de provincie is opgelegd. De realisatie van het windturbinepark en de opname daarvan in het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat" moet dan ook tegen deze achtergrond worden gezien.
3. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in het kader van de beroepsprocedure over het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat", waarin het windpark positief bestemd is, expliciet uitspraak gedaan over de aanvaardbaarheid van dit windturbinepark in relatie tot de omgeving (waaronder de kernen Geervliet en Heenvliet). In de uitspraak van 3 december 2014 heeft de Afdeling op basis van een door de toenmalig gemeente Bernisse ingesteld beroep geoordeeld dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd.

A. Geluidsoverlast

A1. Samenvatting van de zienswijze

De gemeente Nissewaard en veel andere reclamanten geven aan dat het windpark dagelijks, zowel overdag, 's avonds als 's nachts tot veel geluidsoverlast leidt. Er zijn tot nu toe ongeveer 5.500 klachten ingediend bij de DCMR. De geluidshinder wordt versterkt door de geluidshinder van het windpark Hartelbrug West dat er direct naast ligt. Het Botlekgebied, de A15, treinverkeer, en het scheepvaartverkeer in het Hartelkanaal veroorzaken ook geluidsoverlast. Reclamanten vinden het vreemd dat in het Akoestisch rapport van Pondera geen aandacht is besteed aan de gecombineerde geluidsproductie van deze bronnen. Daarnaast had volgens een reclamant aandacht moeten worden besteed aan de cumulatieve geluidshinder van deze bronnen en het windpark Hartelbrug II tezamen. De m.e.r.-beoordeling is volgens reclamant in zoverre onvolledig. Door de cumulatieve geluidshinder is sprake van nadelige milieugevolgen, zodat een MER had moeten worden opgesteld.

Reactie

De beoordeling van het geluid van windturbines is geregeld in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit. Uit het door Pondera uitgevoerde akoestisch onderzoek blijkt dat de windturbines (kunnen) voldoen aan de in dat besluit aangegeven grenswaarden voor geluid van windturbines.

Bij wijziging van het Activiteitenbesluit in 2010, waarbij de nu geldende meet- en rekensystematiek voor windturbines in werking is getreden, is bepaald dat alleen rekening moet worden gehouden met cumulatie van geluid als gevolg van andere windturbines. Het naastgelegen Windpark Hartelbrug I levert ter plaatse van de woningen geen relevante geluidbelasting op en daarmee is geen sprake van gecumuleerde geluidhinder als bedoeld in het Activiteitenbesluit. Op de overige genoemde geluidbronnen is artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit niet van toepassing. De overige bronnen hoefden daarom niet te worden beschouwd in het genoemde akoestisch onderzoek. Tot slot is van belang dat geluid van windturbines geen bron is die in de Wet geluidhinder wordt geregeld maar in het Activiteitenbesluit, om die reden zijn cumulatieve berekeningen op grond van de Wet geluidhinder niet van toepassing.

A2. Samenvatting van de zienswijze

De situatie van windpark Hartelbrug II is anders dan 'normaal'. De bijzonderheid is gelegen in het feit dat het grootste deel van de afstand tussen windturbine en woningen, wateroppervlakte betreft. Het is algemeen bekend dat de demping van geluid over water veel minder is dan over land. Uit het onderzoek dat ten grondslag ligt aan de besluitvorming komt onvoldoende naar voren wat het effect van deze specifieke omstandigheden op de geluidsbelasting is. De gemeente Nissewaard verzoekt om nader geluidsonderzoek uit te voeren.

Reactie

Met hetgeen de gemeente Nissewaard opmerkt is rekening gehouden in het akoestisch onderzoek, dat ten grondslag ligt aan de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling". Daarin is namelijk wel degelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van water in de omgeving van de windturbines. In het rekenmodel van het onderzoek zijn de wateroppervlakken als 'akoestisch reflecterend' ingevoerd. Op basis daarvan zijn vervolgens de akoestische effecten bepaald en is tot de conclusie gekomen dat aan de normen genoemd in het Activiteitenbesluit wordt voldaan.

Voor wat betreft het verzoek om nader geluidsonderzoek verwijzen naar de reactie hierna op onderdeel A4.

A3. Samenvatting van de zienswijze

De gemeente Nissewaard geeft aan dat geluidsbelasting van de windmolen kan worden beïnvloed door een afwijking in de bronsterkte. Bij de bepaling van het wettelijk kader wordt uitgegaan van de geluidsproductie zoals vastgesteld in de specificaties van de fabrikant.

Er is echter vaak geconstateerd dat dit kan afwijken van de feitelijke situatie en dat de bronsterkte van het geluid anders is dan de specificatie aangeeft. Meer brongeluid kan grote gevolgen hebben als de wettelijke geluidruimte reeds volledig wordt benut.

Reactie

Door de DCMR zijn inmiddels meerdere geluidmetingen gedaan in het kader van de handhaving op de maatwerkvoorschriften die zijn opgenomen in de beschikking d.d.11 juni 2014. De gemeten geluidniveaus zijn in overeenstemming met de berekeningen in het akoestisch onderzoek. Geen van deze metingen geeft dan ook aanleiding om een hoger bronvermogen te vermoeden dan wat in het akoestisch onderzoek is opgegeven.

A4. Samenvatting van de zienswijze

De gemeente Nissewaard geeft aan dat momenteel XL Wind werkzaamheden uitvoert aan de windturbines die van invloed kunnen zijn op de bronsterkte. Reclamant verzoekt om bij de exploitant erop aan te dringen dat deze werkzaamheden op korte termijn worden uitgevoerd. Tevens wordt verzocht om nadat de maatregelen zijn getroffen, een nieuw inventariserend onderzoek te laten uitvoeren, waarbij omwonenden zo veel mogelijk worden betrokken.

Reactie

Enercon is in opdracht van de exploitant gestart met de vervanging van delen (72 poolscholen) van de windturbines. Hiermee wordt naar verwachting een bromtoon weggenomen en het geluid verder gedempt. De werkzaamheden duren ongeveer 4 à 5 weken per turbine en in die periode staat de betreffende windturbine stil. Deze werkzaamheden zijn arbeidsintensief en zijn niet te versnellen. Naar verwachting zullen de werkzaamheden in het derde kwartaal van 2017 afgerond zijn. Door de DCMR Milieudienst Rijnmond zullen er metingen worden uitgevoerd om het effect van de werkzaamheden op het geluid in de omgeving te bepalen, waarbij de windturbines altijd tenminste aan de geldende geluidnormen en het opgelegde maatwerkvoorschrift zullen moeten blijven voldoen. Aan het bewonersplatform zal hierover informatie worden verstrekt.

A5. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant vindt het merkwaardig dat gelet op de hoeveelheid klachten van geluidshinder, dit als 'gering' wordt afgedaan in de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling".

Reactie

Zoals reclamant al aangeeft komt de term "gering" uit de door de initiatiefnemer ingediende Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling. Deze Aanmeldingsnotitie is door het bevoegd gezag beoordeeld. In dat m.e.r.-beoordelingsbesluit heeft een eigen beoordeling van de gestelde geluidhinder plaatsgevonden. Het grote aantal klachten is uiteraard bekend en is daarbij ook niet ontkend of gebagatelliseerd.

Aanvullend op deze reactie op de zienswijze merken wij nog het volgende op. Er zijn in het kader van het Activiteitenbesluit maatwerkvoorschriften gesteld met betrekking tot geluidreductie onder bepaalde windcondities in de nachtperiode. Deze maatwerkvoorschriften (die overigens worden aangevochten door de exploitant) die al werden aangekondigd in de vernietigde vergunning uit 2011 zijn opgelegd in het belang van de omwonenden. Ook hieruit blijkt al dat de gemeente de geluidssituatie rond het windturbinepark serieus neemt. De geluidklachten hebben daarnaast aanleiding gegeven tot extra controleacties op de hoeveelheid geluid die wordt geproduceerd, maar deze controles hebben met uitzondering van de eerste keer tot op heden niet geleid tot een constatering van een overschrijding van (wettelijke) grenswaarden en (maatwerk)voorschriften.

A6. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant geeft aan dat de huidige geluidsdruk zonder de windturbines op de woonhuizen in Heenvliet al de toegestane norm voor industrielawaai overschrijdt.

Reactie

Voor de vastgestelde zonering in het kader van industrielawaai geldt dat de totale geluidbelasting op basis van de vigerende vergunningen voor alle bedrijven binnen het industrieterrein Botlek-Pernis op dit moment enkele dB(A)'s lager ligt dan wat ter plaatse acceptabel is geacht. De te hanteren norm ligt vast in het door de voormalige minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer genomen besluit met kenmerk MBG 98043370/618/613 d.d. 2 juni 1999, betreffende de vaststelling van de ten hoogste toelaatbare waarden van de geluidbelasting (MTG's) ingevolge de Wet geluidhinder. Deze zienswijze is dus niet correct. Overigens geldt voor het geluid van de windturbines dat dit geen deel uitmaakt van de geluidbelasting zoals deze op basis van dit besluit moet worden bepaald, maar dat zelfs wanneer dit geluid wel zou worden meegerekend de ter plaatse van de woningen toelaatbare geluidbelasting niet wordt overschreden. Integendeel, juist het feit dat de geluidbelasting in de nachtperiode ver ligt beneden de grenswaarde voor industrielawaai is juist de reden geweest voor het stellen van maatwerkvoorschriften (zie ook reactie A5).

A7. Samenvatting van de zienswijze

Bij besluit van 7 september 2016 is een m.e.r.-beoordelingsbesluit genomen, waarin wordt geconcludeerd dat geen MER hoeft te worden opgesteld, omdat het windpark niet tot belangrijk nadelige gevolgen voor het milieu zou leiden. Reclamant kan zich niet vinden in deze conclusie, omdat daarbij onvoldoende rekening is gehouden met de cumulatieve milieueffecten, zoals geluidhinder, van bestaande en/of nieuwe windparken in de omgeving. Ook is hieraan geen aandacht besteed in de 'Aanmeldingsnotitie m.e.r.- beoordeling' of in het Akoestisch onderzoek van Pondera Services.

Reactie

Op 7 september 2016 heeft het college van B&W een m.e.r.-beoordelingsbesluit vastgesteld, dat luidt dat geen MER hoeft te worden opgesteld, omdat er geen belangrijke nadelige gevolgen zijn voor het milieu.

Zie voor wat betreft het onderwerp cumulatieve geluidbelasting de reactie onder A1 en A6.

A8. Samenvatting van de zienswijze

Uit bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling volgt dat bij de kenmerken van het project in het bijzonder verontreiniging en hinder in overweging moet worden genomen. Ook om deze reden had aandacht moeten worden besteed aan de cumulatieve geluidshinder van de windparken. Volgens reclamant is de m.e.r.-beoordeling in zoverre onvolledig. Door de cumulatieve geluidshinder is sprake van nadelige milieugevolgen, zodat een MER had moeten worden opgesteld.

Reactie

Zie de reactie op zienswijzen A1, A6 en A7.

B. Slagschaduw

B1. Samenvatting van de zienswijze

In veel zienswijzen wordt aangegeven dat op zonnige dagen sprake is van slagschaduw en dat dit zeer hinderlijk is. Tevens wordt aangegeven dat het desoriëntatie kan opleveren voor bewoners.

Reactie

Voor slagschaduw zijn in de Activiteitenregeling milieubeheer voorschriften opgenomen. In artikel 3.12 van de Activiteitenregeling milieubeheer staat vermeld dat er een automatische stilstandvoorziening aanwezig moet zijn wanneer de hoeveelheid slagschaduw op gevoelige objecten als woningen boven een bepaald aantal uren uitkomt. De exploitant heeft een slagschaduw-onderzoek aangeleverd waaruit blijkt dat een dergelijke stilstandregeling nodig is. Deze is ook toegepast, waardoor wordt voldaan aan artikel 3.12. Ook in de praktijk is dit getoetst en geconstateerd dat wordt voldaan aan deze bepaling. De exploitant heeft overigens besloten de schaduwduur op woningen verder te beperken. De stilstandregeling is zodanig ingesteld dat er nauwelijks sprake is van slagschaduwduur op woningen. Voor zover met de zienswijze wordt bedoeld op lichtschitteringen, verwijzen wij naar onze reactie op zienswijze B4.

B2. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant DB Schenker geeft aan dat er diverse gesprekken zijn geweest met de eigenaar van de windturbines Wilde Wind B.V. Door Wilde Wind B.V. is erkend dat reclamant last heeft van de slagschaduw, mede gezien de berekening die door Wilde Wind B.V. is gemaakt. De gesprekken liepen op niets uit. Verder geeft Reclamant DB Schenker aan dat in de zomerperiode zo'n 110 van de 160 werknemers in het kantoorpand op een zonnige dag gemiddeld 1 tot 3,5 uur per dag last hebben van slagschaduw. In de winterperiode is dit 1 tot 2 uur per dag. De Nederlandse wettelijke norm voor hinder van slagschaduw per jaar staat op 5 uur en 40 minuten. De wettelijke norm wordt volgens reclamant overschreden en kan oplopen naar 101 uur per jaar.

Reactie

Zoals opgemerkt in de reactie bij zienswijze B1, zijn in de Activiteitenregeling milieubeheer voorschriften ten aanzien van slagschaduw opgenomen. Deze regels richten zich slechts op de in de Activiteitenregeling milieubeheer bepaalde gevoelige objecten. Gezien het feit dat de bedrijfsgebouwen en kantoorgebouwen niet worden aangemerkt als een gevoelig object in de zin van het Activiteitenbesluit milieubeheer gelden de regels uit die regeling niet voor het kantoorgebouw van reclamant.

B3. Samenvatting van de zienswijze

Windpark Hartelbrug II loopt naadloos over in Windpark Hartelbrug West. Ook is op zeer korte afstand van Heenvliet en Geervliet het windpark Hartel Oost gepland. Er had volgens reclamant in het Slagschaduwonderzoek van Pondera Services aandacht moeten worden besteed aan de cumulatieve slagschaduw-hinder van deze windparken en dat is volgens reclamant ten onrechte niet gebeurd. Volgens reclamant is daardoor niet voldaan aan de vereisten van bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling.

Reactie

Cumulatie van slagschaduw met windturbines van het bestaande Windpark Hartelbrug West is niet aan de orde. De schaduwcontouren van Windpark Hartelbrug West reiken namelijk niet tot woningen die schaduwduur ondervinden als gevolg van windpark Hartelbrug II. Mochten er andere windturbines tot ontwikkeling komen die wel tot een gecumuleerd effect leiden, dan zullen die andere windturbines uiteraard ook aan de geldende regels moeten voldoen.

B4. Samenvatting van de zienswijze

Reclamanten geven aan dat lichtschitteringen plaats vinden door lichtreflectie. Ook op minder zonnige dagen. Dit is volgens reclamanten samen met de slagschaduw zeer hinderlijk. In het slagschaduw onderzoek is hier geen aandacht aan besteed.

Reactie

De windturbines zijn voorzien van een niet-reflecterende coating waardoor de kans op lichtschittering zo veel als mogelijk is beperkt en in de regel niet optreedt. Een uitzondering kan zijn dat bij regen de wieken nat worden waardoor het water bij zon enige schittering kan veroorzaken. Ook in de praktijk is geconstateerd dat er geen echte schitteringen optreden.

C. Uitzicht

C1 Samenvatting van de zienswijze

Reclamanten merken op dat het uitzicht door het windpark is verstoord. Heenvliet en Geervliet zijn door de komst van het windpark geen rustige woon- en leefomgeving meer. De waarde van woningen en bedrijven is hierdoor volgens reclamanten gedaald. Daarnaast kan schade worden veroorzaakt door heien en damwandtrillingen.

Reactie

Dat de windturbines zichtbaar zijn en de omgeving van Geervliet en Heenvliet hebben veranderd, is correct. Dit betekent echter niet dat sprake is van een onaanvaardbare aantasting van het woon- en leefklimaat. Dit is ook het oordeel zoals dat is vastgelegd in de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak in het kader van de beroepsprocedure rond het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat".

Schade door heien en damwandtrillingen heeft zich voor zover bekend niet voorgedaan.

Mochten omwonenden menen dat zij schade lijden door de komst van het windpark, dan staat het hen vrij een verzoek tot tegemoetkoming in planschade in te dienen op grond van afdeling 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening.

D. Woon-leefklimaat

D1. Samenvatting van de zienswijze

Gesteld wordt door reclamanten dat nergens in Nederland een windpark zo dicht op een woongemeenschap staat. Het gaat om uitzonderlijk hoge turbines met een tiphoogte van 150 meter. Volgens reclamanten is dit een extra motivatie om te onderzoeken of voor de dorpsbewoners nog wel sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Reclamanten wijzen op de maatschappelijke verantwoordelijkheid die het bestuur van de gemeente Rotterdam heeft.

Reactie

Zie de reactie bij zienswijze C1. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft reeds een uitspraak gedaan over de aanvaardbaarheid van de windturbines op de betreffende locatie. Daarnaast heeft een nadere beoordeling op dit aspect plaatsgevonden binnen de uitgevoerde m.e.r.-beoordeling. Ook daarbinnen is geconcludeerd dat er geen aanleiding bestaat geen invulling te geven aan de door het bestemmingsplan geboden bouw mogelijkheden.

E. Beschermd stads- en dorpsgezicht

E1. Samenvatting van de zienswijze

Reclamanten geven aan dat in paragraaf 4.4.2 van de Provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit is bepaald dat in gebieden die vanuit landschappelijke of cultuurhistorisch oogpunt kwetsbaar zijn, geen windturbines mogen worden geplaatst. Heenvliet en Geervliet zijn aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht en volgens de Provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit gelegen in het topgebied cultureel erfgoed. Windturbines zijn daar alleen toegestaan als de verstoring niet ernstig is. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed adviseert een minimumafstand van 1.800 tot 2.000 meter tussen beschermde stads- en dorpsgezichten en windturbines. De afstand tussen de windturbines en de dorpen bedraagt echter 400 meter.

Reactie

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in het kader van de beroepsprocedure over het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat" geoordeeld over de aanvaardbaarheid van de windturbines in relatie tot het beschermde stads- en dorpsgezicht van Heenvliet en Geervliet. In deze uitspraak van 3 december 2014 spreekt de Afdeling namelijk het volgende uit: "ziet de Afdeling geen grond voor de conclusie dat de omgeving van de beschermde gezichten vanwege de daaraan toegekende waarden gevrijwaard dient te blijven van bebouwing, zoals windturbines" en "ziet in het betoog van het college geen

aanleiding voor de conclusie dat de windturbines afbreuk doen aan de cultuurhistorische waarden van de beschermde stads- en dorpsgezichten van Geervliet onderscheidenlijk Heenvliet als zodanig." Over de waarde van het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed merkt de Afdeling nadrukkelijk op "De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geeft echter op zijn website ook aan dat dit advies vrijblijvend is gezien de uitgangspunten van het Rijk om een aantal gebieden aan te wijzen voor grootschalige windenergie. De raad heeft daarom aan het door het college bedoelde advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geen doorslaggevende betekenis hoeven toekennen." Dat de afstand korter is, betekent dus niet dat geen of onvoldoende aandacht aan dit aspect is besteed. Overigens, de door reclamant genoemde afstand van 400 meter is de afstand van de windturbines tot de rand van de beide dorpen. De beschermde stads- en dorpsgezicht Heenvliet en Geervliet liggen op een grotere afstand van de windturbines.

In de Provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) is het hele haven en industriecomplex aangewezen als locatie voor windenergie. Het windpark Hartelbrug II is gelegen in dit gebied. In de VRM wordt tevens aangegeven dat bij de plaatsing van windparken de voorkeur wordt gegeven aan enkelvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen. Het windpark Hartelbrug II is in een lijn gelegen aan het Hartelkanaal.

E2. Samenvatting van de zienswijze

Volgens reclamanten is het onbegrijpelijk dat in de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling" wordt gesteld, dat de windturbines "visueel in beperkte mate van invloed" zouden zijn op de aanblik van het beschermd dorpsgezicht. Dit terwijl verderop in het rapport wordt gesteld "de turbines steken uit boven de bebouwing" en "hierdoor is een duidelijk zicht op de windturbines". De windturbines torenen met hun 150 meter tiphoogte namelijk ver boven de huizen, andere bebouwing en bomen uit. Het aanzicht en de uitstraling van de dorpen is volgens deze reclamanten door het windpark ernstig verstoord. Vervolgens wordt volgens reclamanten in de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling" echter geconcludeerd dat de windturbines geen bestaande landschappelijke structuren en patronen of historische landschapskenmerken zouden aantasten en dat de waarneming van de beschermde dorpsgezichten niet zou worden beïnvloed, omdat over het algemeen sprake zou zijn van een meer besloten situatie waardoor de turbines niet zichtbaar zouden zijn. Nu in het Visualisatierapport Windpark Hartelbrug de fotovisualisaties ontbreken kan volgens de gemeente Nissewaard en andere reclamanten niet geconcludeerd worden dat het windpark de beschermde stads- en dorpsgezichten niet onevenredig aantast. Reclamanten geven aan dat ten onrechte in de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling" en het m.e.r.-beoordelingsbesluit dit niet in aanmerking is genomen, zodat het rapport gebrekkig is. Reclamant verzoekt om goed gemotiveerd en met bewijsmateriaal dit te weerleggen of om dit anders zwaarwegend mee te nemen in het besluit.

Reactie

In de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling" is uitgebreid aandacht besteed aan de zichtbaarheid van de windturbines vanuit de kernen Heenvliet en Geervliet. Bij die meldingsnotitie zijn ook foto's van verschillende waarnemingen gevoegd. Het bevoegd gezag heeft deze visualisaties betrokken bij de afweging in het kader van de MER-beoordeling. Wij wijzen er overigens op dat de visualisaties niet nodig zijn om de zichtbaarheid van de windturbines te kunnen beoordelen aangezien de gevolgen van het plaatsen van de windturbines ook zonder deze visualisatie duidelijk zijn. De voorheen bestaande situatie was immers algemeen bekend.

Op basis hiervan is het bevoegd gezag tot het oordeel gekomen dat er geen sprake is van een onaanvaardbare aantasting van het beschermde stads- en dorpsgezicht. Binnen de afweging rond de activiteit "bouwen" kan dit argument bovendien geen gewicht in de schaal leggen nu de windturbines passen binnen het geldende bestemmingsplan, zeker niet nu de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in het kader van de beroepsprocedure over het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat" expliciet tot het oordeel is gekomen dat windturbines met een omvang als deze windturbines op de gekozen locatie acceptabel zijn (AbRvS 3 december 2014, nr. 201402516/1/R6).

E3. Samenvatting van de zienswijze

Conform bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling dient de plaats van het project in aanmerking te worden genomen, waarbij in het bijzonder aandacht moet zijn voor landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang. Volgens reclamant blijkt uit de bij zijn zienswijze gevoegde foto's duidelijk dat de turbines de dorpen op elke plaats volledig domineren. Windturbines op een dergelijke korte afstand van de beschermde dorpsgezichten tasten het aanzicht en de beleving van de dorpsgezichten op onaanvaardbare wijze aan. De aanblik van de dorpen is verstoord. Ten onrechte is dit in de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling" en het m.e.r.-beoordelingsbesluit niet in aanmerking genomen.

Reactie

Zie de reacties op de zienswijzen E1 en E2. In het m.e.r.-beoordelingsbesluit is aandacht besteed aan de plaats van het windpark. De belangen van het landschap, inclusief beschermde stads- en dorpsgezichten, en archeologie zijn wel degelijk en uitgebreid afgewogen. Op grond hiervan blijft het bevoegd gezag van mening dat geen MER hoeft te worden opgesteld.

F. Gezondheid

F1. Samenvatting van de zienswijze

Reclamanten merken op dat over de invloed van windturbines zo dicht bij bewoonde omgeving verschillende onderzoeken bekend zijn die wijzen op negatieve gevolgen voor de gezondheid. Uit diverse onderzoeken blijkt dat slagschaduw mensen ontregelt en ziek maakt en dat laagfrequent geluid, dat door windturbines wordt veroorzaakt zeer slecht is voor de gezondheid van mensen met slapeloze nachten. Reclamanten maken zich ernstig zorgen over de gevolgen voor de gezondheid op de korte, maar ook op de lange termijn. Met de negatieve gevolgen voor de gezondheid van omwonenden wordt volgens reclamanten geen rekening gehouden.

Reactie

Door reclamanten is niet aangevoerd om welke onderzoeken het gaat. In het m.e.r.-beoordelingsbesluit is het aspect volksgezondheid meegenomen door de aspecten te beoordelen die van invloed zijn op de menselijke gezondheid, namelijk geluid en slagschaduw. De hinder van geluid en slagschaduw vallen om te beginnen binnen de normen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft daarnaast op 31 maart 2014 een brief (kenmerk: IENM/BSK-2014/44564) aan de Tweede Kamer gestuurd waarin laagfrequent geluid van windturbines het onderwerp is, maar waarin ook in bredere zin wordt ingegaan op de beleving en gezondheid van omwonenden. In de brief wordt verwezen naar een tweetal studies uitgevoerd door het RIVM en een literatuurstudie van LBP/Sight. De Staatssecretaris concludeert dat voor beweringen dat laagfrequent geluid van windturbines allerlei klinische ziekten bij mensen kan veroorzaken geen betrouwbare bewijsvoering is aangetroffen, hetgeen in lijn is met de voorgaande inzichten. Ook overweegt de Staatssecretaris het volgende: "Laagfrequent geluid draagt inderdaad voor een klein deel bij in de hinderervaring van windturbinegeluid. Echter, deze hinder acht ik op een verantwoorde manier voldoende beperkt door de huidige norm. Ik erken dat gemiddeld 9 procent van de bewoners van woningen die op de normgrens belast zijn met windturbinegeluid zal zijn gehinderd. Dat is ook in lijn met de toelichting in 2009 van de toenmalige minister van VROM op de ontwerp-norm voor windturbinegeluid. Zoals al eerder is betoogd, is dat een beleidskeuze geweest waarbij de verschillende belangen zijn afgewogen. Ik onderschrijf deze afweging." Dit opgeteld bij het feit dat de exploitant is overgegaan tot een verdergaande stilstandregeling dan op basis van het Activiteitenregeling Milieubeheer verplicht is, acht het bevoegd gezag de kans op gezondheidsrisico's zo gering dat daar geen aanleiding in ligt de windturbines niet toe te staan of aan verdergaande beperkingen te binden.

G. Verspreiding fijnstof

G1. Samenvatting van de zienswijze

Tijdens de informatieavond van 4 oktober 2016 is in relatie tot het thema gezondheid ook fijnstof een aantal keren genoemd. De gemeente Nissewaard verzoekt om in het kader van onderhavige vergunningprocedure een systeem op te zetten voor het onderzoeken en monitoren van gezondheidsklachten.

Reactie

Er is geen reden om aan te nemen dat de fijnstofconcentraties in Heenvliet en Geervliet verhoogd zullen worden door de aanwezigheid van de windturbines. Voor bijvoorbeeld Tata Steel in IJmuiden is met behulp van berekeningen onderzoek uitgevoerd naar de verspreiding van fijnstof als gevolg van windturbines. Daaruit kan afgeleid worden dat er alleen sprake zou kunnen zijn van een heel geringe toename van de fijnstofconcentraties wanneer de fijnstofbronnen minder dan 1 of 2 km van de windmolens gelegen zijn. Dat is bij het windpark Hartelbrug II niet het geval. De dichtstbij gelegen schoorsteen die fijn stof emitteert is namelijk gelegen op 3 km. Er is daarom geen aanleiding om een systeem op te zetten voor het onderzoeken en monitoren van mogelijke gezondheidsklachten die samenhangen met de verspreiding van fijnstof.

H. Leidingen en gevaarlijke stoffen

H1. Samenvatting van de zienswijze

In veel zienswijzen wordt aangegeven dat de windturbines zijn geplaatst op een leidingenstraat waar gevaarlijke stoffen doorheen lopen. Terwijl dit bij andere windparken als Hartelbrug I aanleiding is om de windturbines te verwijderen wordt bij windpark Hartelbrug II geen rekening gehouden met de directe nabijheid van een leidingstraat. Bovendien is er geen zekerheid dat er niet nog meer leidingen in de leidingstrook worden gelegd.

Reactie

De windturbines van Hartelbrug I die momenteel worden verwijderd staan direct langs de hoofdleidingstrook van het havengebied waar leidingen met gevaarlijke goederen in liggen. Vanwege het Besluit externe veiligheid buisleidingen is besloten deze windturbines niet op te nemen in het nieuwe bestemmingsplan voor Botlek-Vondelingenplaat. Omdat het contract van deze windmolens afliep, is besloten dit contract niet te verlengen en de windturbines te laten verwijderen. De nu geplaatste windturbines staan echter langs een reserve-leidingstrook. Deze heeft nog wel de bestemming van leidingstrook, maar hier zullen geen leidingen voor gevaarlijke goederen komen. Nog los van het feit dat het Havenbedrijf als beheerder van de leidingstrook heeft aangegeven dat dit niet zal gebeuren, laten de geldende veiligheidsnormen dit ook niet toe. Deze leidingstrook geeft dus geen aanleiding de windturbines niet toe te laten.

H2. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant geeft aan dat in het plangebied een DOW-leiding is gelegen. De beoogde ontwikkeling heeft mogelijke gevolgen voor de leiding. Twee turbines liggen dicht bij een DOW-leiding, de dichtstbijzijnde turbine is op een afstand van circa 80 meter gevestigd.

Reactie

De genoemde DOW-leiding (die niet ligt in de onder H1 genoemde leidingstrook) betreft een propyleenleiding. Uit het onderzoek "Trefkansonderzoek windpark Hartelbrug II" (laatste versie 29 juni 2015; nummer BD2238) blijkt dat de risico's van de DOW-leiding met de komst van het windpark binnen de geldende normen blijven. De dichtst bij de leidingstraat gelegen windturbine van windpark Hartelbrug II ligt op circa 100 meter vanaf de rand van de leidingstraat waar deze DOW-leiding in ligt. Ook deze zienswijze geeft dus geen aanleiding de windturbines niet toe te laten.

I. Afstand vaarweg

11. Samenvatting van de zienswijze

Na meting blijkt dat de turbines stuk voor stuk op nog geen 20 meter afstand uit de rand van de vaarweg staan. De rotorbladen steken boven het water uit. Reclamanten menen dat de windturbines op een afstand van minimaal 50 meter uit de rand van een vaarweg dienen te worden geplaatst. Dit is bepaald in de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken. De afstand van minimaal 50 meter is nergens in het kanaal aangegeven door vaarwegmarkering.

Het Hartelkanaal is voldoende diep en kent in het gedeelte dat langs Heenvliet en Geervliet loopt slechts oeverbebakening en geen betonning op 55 meter van de windmolens en wordt dus ter plaatse van de windmolens nog steeds over de volle breedte gebruikt. Dit gedeelte van het Hartelkanaal zou volgens reclamant geen 55 meter breedte kunnen missen, omdat dan onvoldoende breedte resteert voor een veilige afwikkeling van het drukke scheepsvaartverkeer.

Op het Hartelkanaal worden veel gevaarlijke stoffen verscheept. Dit is volgens reclamanten een ongewenste en onveilige situatie. Daarnaast zijn de berekeningen en resultaten onder 3.5, 3.6.1, 3.6.2, 3.6.3 en in tabellen 3.6 en 3.7 van het Trefkansenonderzoek windpark Hartelbrug II gebaseerd op een verkeerd uitgangspunt. Tot slot zijn de uitgangspunten van het Trefkansenonderzoek, het m.e.r.-beoordelingsbesluit en de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling" onzorgvuldig voorbereid.

Reactie

Het is juist dat het windpark dichter dan 50 meter uit de rand van het kanaal is gelegen. Deze afstand van 50 meter is neergelegd in de Beleidsregel voor het Plaatsen van Windturbines op, in of over Rijkswaterstaatswerken. Deze Beleidsregel is van toepassing wanneer windturbines op gronden van Rijkswaterstaat worden geplaatst. Dat is hier niet het geval. Desondanks is in het Trefkansenonderzoek wel de risicoverhoging van de vaarweg berekend. In 3.6.1 en 3.6.2 van het Trefkansenonderzoek wordt het toetsingskader en de gevolgde methodiek beschreven. Uit het Trefkansenonderzoek en risicoberekening blijkt dat het plaatsgebonden risico (PR10-6/jr risicocontour) niet tot de oevers van het Hartelkanaal reikt. Hiermee blijft het externe veiligheidsrisico van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het Hartelkanaal binnen de marges uit het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt). Het windpark voldoet tevens aan het gestelde in het Activiteitenbesluit, dus ook daarin ligt geen reden geen toestemming te verlenen.

12. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant geeft aan dat de windturbines in de oever van het Hartelkanaal staan. Een aanvaring tegen de fundatie van de windturbine heeft al eenmaal plaats gevonden. Een aanvaring met een schip geladen met gevaarlijke lading kan in samenhang met de windturbine een gevaarlijke kettingreactie opleveren. Dit aspect is niet onderzocht.

Reactie

De kans op aanvaring tussen schepen onderling of schepen met de wal is meegenomen in de intrinsieke faalkans die voor het betreffende traject van het Hartelkanaal is vastgesteld (Handleiding Risicoanalyse Transport (HART)).

13. Samenvatting van de zienswijze

Bij slecht zicht op het vaarwater, zoals tijdens nachturen en mist neemt het gevaar toe. Schepen varende met behulp van radar navigatie worden gestoord door de windturbine. In de stukken die beschikbaar zijn, wordt hiermee geen rekening gehouden.

Reactie

Dit is een aspect dat losstaat van de beoordeling van de voorliggende aanvraag. Wel kan hier worden opgemerkt dat uit het locatieonderzoek dat ten grondslag lag aan het Convenant realisatie Windenergie in de Rotterdamse haven (2009) blijkt dat de locatie van het windpark Hartelbrug II niet is gelegen binnen het invloedgebied van scheepvaartradar.

14. Samenvatting van de zienswijze

Op het Hartelkanaal worden veel gevaarlijke stoffen verscheept. Dit is een ongewenste en onveilige situatie terwijl in de omgeving bedrijven zijn gevestigd waar een onveilige situatie niet wordt getolereerd en vaker tot de dood, ernstig letsel, milieuschade, hoge kosten en tot aangifte en dagvaarding van de verantwoordelijke heeft geleid. Reclamant verzoekt om dit niet te laten gebeuren.

Reactie

Los van de in deze rapportage gemaakte opmerkingen over geldende veiligheidscontouren en opgestelde veiligheidsrapportages (zie bijvoorbeeld de inleiding onder onderdeel J), geldt voor alle bronnen van externe veiligheidsrisico's (zoals de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen) dat beleid en normstelling van toepassing zijn en dat daar ook met de komst van de windturbines aan wordt voldaan. Zo zijn voor het aantal transportbewegingen met gevaarlijke stoffen specifieke afspraken gemaakt binnen het Basisnet (voor de weg, spoor en water). Ook het transport van gevaarlijke stoffen over het Hartelkanaal wordt hiermee gereguleerd.

J. Trefkans

J1. Samenvatting van de zienswijze

Uit het voor het windpark opgestelde Trefkansonderzoek blijkt dat de faalkans voor het intrinsiek falen van een tankauto (verlading) bij Veembedrijf De Rijke meer dan 10% toeneemt als gevolg van de aanwezigheid van een windturbine. Volgens tabel 3.12 van het rapport Trefkansonderzoek windpark Hartelbrug II is dit zelfs 24%. Het is slechts een verwachting dat de PR10-6 per jaar ook na het meenemen van het aanvullend risico van de windturbines, niet tot buiten de wettelijke veiligheidscontour reikt.

Reclamant Veembedrijf De Rijke geeft verder aan dat het huidige plaatsgebonden risico over een beperkt aantal kwetsbare objecten ligt. Door de aanwezigheid van de windturbines is het mogelijk dat deze contour beperkt wordt vergroot. Reclamant Veembedrijf De Rijke vindt het tevens onzorgvuldig dat tijdens het vergunningverleningstraject tot op heden onvoldoende rekening is gehouden met de aanwezigheid van bedrijven met een risico profiel.

Volgens tabel 3.11 van het rapport Trefkansonderzoek windpark Hartelbrug II wordt reclamant Veembedrijf De Rijke niet gezien als PGS 15 bedrijf, terwijl dit in de praktijk wel zo is. Reclamant Veembedrijf De Rijke geeft aan dat volgens tabel 3.11 geen onderscheid wordt gemaakt tussen PGS15 inrichtingen en BRZO- inrichtingen. Reclamant Veembedrijf De Rijke merkt verder op dat bij het relevant faalscenario van PGS15 opgeslagen, als enige risico brand wordt gezien. Er wordt voorbij gegaan aan het vrijkomen van gevaarlijke stoffen door inslag van een turbineblad met de hierbij mogelijke risico's zoals het ontstaan van een gifwolk of een ernstige vervuiling van het milieu.

Daarnaast geeft reclamant Veembedrijf De Rijke aan dat als gevolg van een inslag van een turbineblad het niet ondenkbeeldig is dat de ordentelijke stapeling van (metalen) verpakkingen binnen het magazijn verstoord wordt, waarbij Loss of Containment van licht ontvlambare producten, gecombineerd met vonkvorming als gevolg van het ontvlammen van de metalen verpakkingen tot een beginnende brand zou kunnen leiden. Volgens reclamant Veembedrijf De Rijke zou als gevolg van een inslag een belangrijke Line of Defense kunnen uitvallen. Hierdoor kan een mogelijk zeer ongewenste en wellicht zelfs onbeheersbare brand ontstaan.

Het principe van een automatische brandblusinstallatie is gebaseerd op het kunnen leggen van een 6 meter hoge schuimdeken binnen een zeer korte tijdspanne. Daarbij is van zeer groot belang dat het gebouw intact blijft, waardoor de bedoelde schuimlaag kan ontstaan en stand blijft.

Voor reclamant Veembedrijf De Rijke is het tot slot onduidelijk hoe het mogelijk is dat zonder dat hij hiervan op de hoogte is gesteld, de turbinebladen in de praktijk groter zijn uitgevallen dan in eerste instantie aangevraagd bij de gemeente Rotterdam. De risico-contouren zijn in nadeel van reclamant veranderd. Reclamant is hiervan niet op de hoogte gebracht en kon er niet op reageren.

Reactie

Bij de uitvoering van het Trefkansenonderzoek is uitgegaan van een modellering van de opstelplaats van tankwagens zuidelijk van de loodsen (dus dicht bij de windturbines) terwijl uit de vastgestelde ORA van het bedrijf van de indiener van de zienswijze blijkt dat de tankwagens noordelijk van deze loodsen opgesteld en gevuld worden. In werkelijkheid is de toename van de faalkans dus lager dan uit het Trefkansenonderzoek naar voren komt (24%). Ten tweede is van belang dat met de gehanteerde faalkans van de windturbines een overschatting plaatsvindt. De gebouwde windturbines hebben veiligheidsvoorzieningen die leiden tot een lagere faalkans ten opzichte van de standaard faalkans uit het Handboek Risicozonering windturbines. Vervolgens is van belang welke risicoverhoging optreedt als gevolg van de faalkans. Op pagina 25 van het Trefkansenonderzoek is gemotiveerd dat de plaatsgebonden risicocontour (PR) 10-6, die in de huidige situatie tot circa 40 m buiten de inrichting reikt, in geen geval zodanig kan toenemen dat deze reikt tot buiten de Veiligheidscontour (welke ligt op de zuidoever van het Hartelkanaal). Als gevolg van deze veiligheidscontour wordt binnen de contour niet meer getoetst aan grenswaarden voor het plaatsgebonden risico, niet in de huidige situatie en ook niet bij een toename van de risico's. De aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10-6 contour is met het vaststellen van de veiligheidscontour niet langer relevant. Het bedrijf kan te allen tijde aan de Veiligheidscontour blijven voldoen en wordt niet beperkt in haar ontwikkelingsmogelijkheden. Tot slot leidt een toename van de faalfrequentie van installaties of opslagen van gevaarlijke stoffen niet tot een verschuiving in maatgevende ongevalsscenario's. Gelet op de toename van de faalfrequentie en de beperkte risicoverhoging als gevolg waarvan geen knelpunten ontstaan voor het bedrijf is de externe veiligheidssituatie aanvaardbaar geacht.

J2. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant DOW Benelux B.V. geeft aan dat in het rapport Trefkansenonderzoek windpark Hartelbrug II te weinig aandacht wordt besteed aan de bestaande DOW-leiding en dat een onvoldoende afweging rond de toename van de risico's voor deze leiding wordt gemaakt. Zo is voor reclamant niet duidelijk hoe de kritische afstand is vastgesteld. De faalkans kan per buisleiding verschillen. Er is -voor zover bekend- niet gevraagd om faalkans-gegevens van de DOW-leiding, de DOW-leiding wordt niet genoemd in het Trefkansenonderzoek en het is niet duidelijk of de mogelijke domino- en cumulatie-effecten van het falen van een turbine in de afweging zijn meegenomen.

Reactie

Zie de reactie op onderdeel J1 en op onderdeel H2. De windturbines passen binnen het geldende bestemmingsplan en zijn daar dus toegestaan. Daarnaast merken wij op, dat de windturbines leiden tot een geringe verhoging van de faalfrequentie van de DOW-leiding. Deze leiding is niet in tabel 3.13 opgenomen, maar de beoordeling in dat onderzoek geldt voor alle aanwezige leidingen, zoals is gesteld in de voetnoot bij de tabel. Op pagina 28 van het trefkansenonderzoek is onderbouwd dat de verhoging niet leidt tot een overschrijding van de veiligheidscontour. Conclusie is en blijft dat ook met de plaatsing van de windturbines wordt voldaan aan de wettelijke eisen.

J3. Samenvatting van de zienswijze

Volgens reclamant DOW Benelux B.V. en de gemeente Nissewaard is uit de ter inzage gelegde stukken niet op te maken of de regionale brandweer en/of de Veiligheidsregio Rotterdam in de gelegenheid is gesteld om ter verantwoording van het groepsrisico en ten aanzien van het Trefkansonderzoek advies uit te brengen. De regionale brandweer of veiligheidsregio dient in de gelegenheid te worden gesteld om advies uit te brengen.

Reactie

Het windpark Hartelbrug II past in het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat". Er is daarom hier sprake van een gebonden beschikking waarover geen advies van de VRR/brandweer benodigd is.

J4. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant geeft aan dat de doelstelling van het rapport Trefkansonderzoek windpark Hartelbrug II is: "De externe veiligheidsrisico's als gevolg van het plaatsen van acht windturbines voor de omgeving te bepalen en een eerste toetsing uit te voeren of deze risico's aanvaardbaar geacht kunnen worden". Omdat er geen wetgeving op dit gebied beschikbaar is, dient het bevoegd gezag de toetsing te verrichten. Reclamant vraagt zich af of deze toetsing is verricht en of deze toetsing inzichtelijk is. Daarnaast vraagt reclamant zich af hoe serieus deze eerste toetsing genomen kan worden. Tot slot vraagt reclamant zich af of een tweede toetsing deel uitmaakt van de procedure.

Reactie

De resultaten van het Trefkansonderzoek zijn getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving (o.a. Activiteitenbesluit, Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid transport (Bevt) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Voor overige zaken, waarvoor geen wettelijk toetsingskader voorhanden is, heeft toetsing en controle op basis van de toetswaarden uit het Handboek Risicozonering Windturbines plaatsgevonden alsmede het Handboek Zonering Windturbines. Deze toetsing is uitgevoerd door DCMR Milieudienst Rijnmond. Zie ook de reactie bij onderdeel J7. Uit de m.e.r.-beoordeling blijkt dat aan alle geldende veiligheidsnormen wordt voldaan.

J5. Samenvatting van de zienswijze

Het rapport Trefkansonderzoek windpark Hartelbrug II gaat enkel uit van directe risico's en gaat voorbij aan de indirecte risico's, waardoor het zogenaamde domino effect zou kunnen ontstaan.

Reactie

Het directe risico is het treffen van personen door (onderdelen van) de windturbine. Daarvoor heeft een toetsing aan de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico (PR) plaatsgevonden. Daarnaast zijn indirecte risico's getoetst waarbij een bestaande risicobron wordt getroffen door delen van een windturbine en vervolgens een ongevalsscenario optreedt, hetgeen de indirecte risico's zijn waar de indiener van de zienswijze op doelt. Er is geen sprake van nieuwe domino-effecten als gevolg van het gebruik van de windturbines die in het kader van de vergunningverlening voor het windpark zouden moeten worden onderzocht.

J6. Samenvatting van de zienswijze

Het rapport Trefkansonderzoek windpark Hartelbrug II stelt dat de windturbines zijn voorzien van een mast die de eerste 50 meter van beton is en de bovenste 49 meter van staal. Faalstatistiek van windturbines met dergelijke masten ontbreekt. De generieke waarden van het Handboek Risicozonering Windturbines worden daarom toegepast op windturbines met betonnen masten. Reclamant vindt dit ongewenst en het stelt hem niet gerust.

Reactie

In het Handboek Risicozonering Windturbines zijn generieke faalkansen opgenomen, gebaseerd op gegevens van windturbines met stalen masten. Voor windturbines met hybride masten of betonnen masten zijn in het handboek geen faalkansen gegeven, voor dergelijke windturbintypen zijn geen gegevens bekend. Om die reden is in het trefkansen onderzoek gerekend met de generieke faalkansen uit het handboek. Volgens gegevens van fabrikant Enercon zijn de faalkansen van de mast van het gebouwde windturbintype, vanwege de combinatie van beton met spankabels, veel kleiner dan de faalkansen van typen met een stalen mast. Door het hanteren van de generieke faalfrequenties uit het Handboek wordt daarom een conservatief beeld gegeven van de faalfrequenties.

J7. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant geeft aan dat in het rapport Trefkansonderzoek windpark Hartelbrug II veel aannames staan en inschattingen en er wordt verwezen naar het bevoegd gezag om bepaalde aannames te staven. Dit laatste heeft reclamant nergens kunnen vinden. Daarnaast heeft reclamant geen enkel stuk gevonden, waarin het bevoegd gezag een toetsing uitvoert of een controle slag verricht. Het rapport is opgesteld in opdracht van XL Wind. De uitdrukking: De slager die zijn eigen vlees keurt, gaat hier prima op en dat is ongewenst volgens reclamant.

Reactie

Aan de hand van de in het kader van de m.e.r.-beoordeling en de ruimtelijke onderbouwing door de initiatiefnemer aangeleverde onderzoeken en gegevens, hebben deskundigen van de DCMR Milieudienst Rijnmond een toets uitgevoerd waarbij alle ingediende onderzoeken inhoudelijk zijn beoordeeld. Op basis van deze technische toets heeft de DCMR Milieudienst Rijnmond het bevoegd gezag geadviseerd geen MER op te laten stellen, een advies dat is overgenomen door het bevoegd gezag. Daarnaast heeft DCMR de uitkomsten van de onderzoeken getoetst aan de van toepassing sectorale wet- en regelgeving. Mede op basis van de adviezen van DCMR Milieudienst Rijnmond heeft het bevoegd gezag geconcludeerd dat aan het beleid en de normstelling wordt voldaan en dat derhalve sprake is van een goede ruimtelijke situatie. De door reclamant gevraagde inhoudelijke beoordeling van de door de ontwikkelaar aangeleverde gegevens heeft dus wel degelijk plaats gevonden.

J8. Samenvatting van de zienswijze

In de nabijheid van de windturbines staan loodsen waar gevaarlijke stoffen liggen opgeslagen. Veelvuldig worden deze stoffen af en aangevoerd via de naast de windturbines gelegen verkeersweg. Zowel de opslag van gevaarlijke stoffen als het transport over de verkeersweg leveren situaties op die samen met de windturbines een gevaarlijke kettingreactie kunnen opleveren. Dit is onvoldoende onderzocht.

Reactie

In het trefkansenonderzoek is de invloed van de windturbines op de opslag van gevaarlijke stoffen en het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg onderzocht en beoordeeld. Voor wat betreft het vervoer over de weg is alleen de A15 beschouwd. Deze weg maakt deel uit van het Basisnet. Dat betekent dat voor die weg verkeersbewegingen met gevaarlijke stoffen bekend zijn en de toename van de faalfrequentie kan worden getoetst. Voor overige wegen in de omgeving van de windturbines geldt dat het aantal verkeersbewegingen niet zodanig is dat er sprake is van relevante externe veiligheidsrisico's. Effecten op deze wegen zijn daarom niet apart onderzocht.

K. Radarsystemen

K1. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant geeft aan dat behalve dat de windmolens op het land een gevaar zijn, ook sprake is van een gevaarlijke situatie welke kan ontstaan met het vliegverkeer en de diverse radarsystemen, waaronder die van defensie. Per 1 oktober 2012 is een nieuw toetsingskader voor radarverstoring in het werking getreden. Met de wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) is geen rekening gehouden. De toetsing is verplicht indien het nieuwe bouwwerk is gelegen binnen een gebied van 75 km rondom een radarpost dat in de Rarro is aangewezen. Op de kaart van de Rarro is de radarpost van vliegveld Woensdrecht aangewezen als radarpost, waarvoor een toetsing op radarhinder binnen een straal van 75 km verplicht is. De projectlocatie is hemelsbreed gelegen op circa 55 km afstand van de radarpost Woensdrecht. De toetsing geldt voor windturbines met een tiphoogte van 113 meter. De windturbines waarvoor nu omgevingsvergunning wordt gevraagd hebben een rotortiphoogte tot 149 meter. Zodoende is een toetsing aan de regels voor radarverstoring verplicht, volgens reclamant.

Reactie

De aangevoerde zienswijzenonderdelen over de effecten van de windturbines op het vliegverkeer en diverse radarsystemen hebben betrekking op het Barro en Rarro. Het Barro en Rarro moeten bij vaststelling van bestemmingsplannen in acht worden genomen en zijn niet van toepassing op een omgevingsvergunning voor binnen een geldend bestemmingsplan passende bouwactiviteiten. Deze onderdelen kunnen niet leiden tot een gewijzigde vaststelling van het besluit en worden dan ook verder onbesproken gelaten.

K2. Samenvatting van de zienswijze

In het nieuwe wettelijk regime (Rarro en Barro) wordt de mogelijke verstoring van defensieradar als gevolg van radarreflectie en schaduwwerking berekend en uitgedrukt in een percentage verlies aan detectiekans van objecten. Het verlies aan detectiekans mag niet meer bedragen dan de minimale detectiekans die door het Ministerie van Defensie op de betreffende locatie wordt gehanteerd. Reclamant vraagt zich af of deze berekeningen zijn gemaakt en voorgelegd aan het Ministerie van Defensie.

Reactie

Zie de reactie op zienswijze K1.

L. Economische belangen

L1. Samenvatting van de zienswijze

Veembedrijf De Rijke geeft aan dat het plaatsen van windturbines de economische belangen kan schaden. De toegestane vergunde mogelijkheden van reclamant kunnen wellicht in de toekomst worden teruggeschroefd of gezoneerd. Daarnaast kunnen bestaande en potentiële opdrachtgevers van reclamant vanuit risico-overwegingen kiezen voor een andere dienstverlener in de regio.

Reactie

Er is geen aanleiding om aan te nemen dat windpark Hartelbrug II een belemmering opwerpt voor bedrijfsactiviteiten in de omgeving van het windpark. De huidige aanwezige bedrijven beschikken over omgevingsvergunningen voor hun bedrijfsactiviteiten. Deze vergunning kan uiteraard niet worden aangetast door de komst van de windturbines. In het Trefkansenonderzoek is onderzocht of als gevolg van het gebruik van de windturbines voor huidige bedrijfsactiviteiten sprake is van overschrijding van de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico. Dat is niet het geval.

Daarnaast is er geen sprake van beperking van ontwikkelingsmogelijkheden als gevolg van de komst van de windturbines. De huidige en toekomstige externe veiligheidsrisico's worden getoetst aan de veiligheidscontour 'Botlek-Vondelingenplaat'. Binnen de veiligheidscontour is ook na plaatsing van de windturbines ruimte voor groei van risicorelevante bedrijfsactiviteiten. Er is daarom geen sprake van aantasting van economische belangen van bedrijven binnen het haven- en industriecomplex.

M. Beschermde soorten flora & fauna

M1. Samenvatting van de zienswijze

In de Quick scan in het kader van de Flora- en Faunawet en de toets in het kader van de Natuurbeschermingswet, en in de "Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling" en het m.e.r.-beoordelingsbesluit zijn de cumulatieve milieueffecten ten gevolge van de windparken niet gezien, volgens reclamant. Door de cumulatieve milieueffecten is sprake van belangrijke nadelige milieueffecten, zodat een volledige MER had moeten worden opgesteld.

Reactie

De samenhang en mogelijke cumulatie van milieueffecten met andere relevante ruimtelijke ontwikkelingen zijn in het m.e.r.-beoordelingsbesluit per milieuaspect beoordeeld. Van belangrijke nadelige milieueffecten is geen sprake. Een MER hoeft dan ook niet te worden opgesteld.

N. Visuele aspecten

N1. Samenvatting van de zienswijze

De windturbines hebben een hoogte van 151,50 meter. Het hoogteverschil tussen de windturbine en de woning van reclamant bedraagt echter 157 meter, vanwege het verschil in maaiveld hoogte. Dit wijkt af van het gestelde in de ontwerp-omgevingsvergunning.

Reactie

De windturbines hebben een hoogte die op basis van het geldende bestemmingsplan moet worden bepaald vanaf het in het bestemmingsplan omschreven peil. Het peil is in dit geval de gemiddelde hoogte van het aansluitend afgewerkte terrein ter plaatse van de betreffende windturbine. Dat de woning van reclamant lager staat, betekent niet dat in de aanvraag om omgevingsvergunning en de beoordeling van die aanvraag uitgegaan moet worden van een andere bouwhoogte dan het bestemmingsplan bepaalt.

Niet helder is waar de door de indiener van deze zienswijze genoemde tiphoogte van 151,50 meter op gebaseerd is. Zoals ook blijkt uit de bijlage "Weights en dimensions" bij de ontwerp-omgevingsvergunning heeft dit type windturbine een tiphoogte van 149,44 meter. In de (geactualiseerde) Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling is dit afgerond naar een tiphoogte van 150 meter.

N2. Samenvatting van de zienswijze

De industrie in het Botlekgebied is vanaf de woning van reclamant geheel gecamoufleerd door de aanwezigheid van bomen. De geplaatste windturbines reiken echter ver uit boven de kruinhoogte van de bomen en zijn daardoor zeer dominant aanwezig. Zowel vanuit de woning als vanuit veel zichtlijnen in Heenvliet.

Reactie

Dat de windturbines zichtbaar zijn, betekent niet dat sprake is van een onaanvaardbare aantasting van het landschap of het woon- en leefklimaat. Dat volgt ook uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak in het kader van de beroepsprocedure over het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat". Zie overigens de reacties bij de zienswijzen onder C1.

N3. Samenvatting van de zienswijze

Reclamanten geven aan dat het zicht op het bewegend beeld van de draaiende windmolens extra onrust geeft en zorgt voor een onrustig beeld. Het is een irritant en storend gebeuren, wat voortdurend doet schrikken. Reclamant heeft in zijn woonkamer last van de draaiende wieken, omdat ze weerspiegeld worden in zijn interieur. Daarnaast worden de draaiende wieken van een molen volledig weerspiegeld in de ruit van een buurwoning en komt hiermee in het gezichtsveld. Vooral op zonnige dagen is dit een indringend en onrustig gebeuren.

Reactie

Zoals hierboven al is toegelicht, voldoen de windturbines aan alle wettelijke normen. Er is geen norm voor de aspecten waar deze reclamanten op wijzen. Bovendien zijn de rotorbladen behandeld met niet-reflecterende verf, zodat de exploitant al het mogelijke heeft gedaan om dit soort hinder te voorkomen. Nu de windturbines op basis van het geldende bestemmingsplan ter plaatse zijn toegestaan, is dit het maximale wat van de exploitant kan worden gevraagd.

O. Zienswijzen Bouwkundig Bureau Breestraat

O1 Samenvatting van de zienswijze

Reclamant Bouwkundig Bureau Breestraat geeft aan dat de ter inzagelegging onwettig is, omdat uit de onderliggende stukken onmogelijk was te herleiden dat de Gemeente Rotterdam bij het ontwerp de uitgangspunten had gebaseerd op onvolledige, onjuiste en gemaskeerde gronden. Dit is volgens reclamant wettelijk verboden. De ware aard en uitwerking van het ontwerp is zelfs voor professionals zonder een gedegen en zeer kostbaar vooronderzoek en/of inschakeling van daarin gespecialiseerde advocaten niet op zijn ware merites te beoordelen. De gemiddelde burger heeft geen reële indruk kunnen hebben over wat voor plan in werkelijkheid werd gepresteerd. De impact van het plan was niet te herleiden uit de publicatie noch uit de onderliggende stukken. Op dat moment was nog niet te bevroeden dat behalve op bestemmingsplanmatige vlak, als ook bij het verlenen van de bouwvergunning de meest relevante regelgeving genegeerd zou worden.

De ware aard van dit plan is pas aan het licht gekomen toen de bouw van de windmolens was begonnen en betrokken bewoners bezwaar gingen maken en deze berichten landelijke bekendheid kregen. Op dat moment hadden de desbetreffende ambtenaren zich moeten realiseren dat zij bij het ontwerp zich op volkomen onjuiste rapporten en ontwerpregels hadden gebaseerd. Zij hebben zich schuldig gemaakt aan veronachtzaming van reeds lang bestaande studies en richtlijnen en door een aaneenschakeling van fouten de wet in het nadeel van de ingezetenen van Geervliet en Heenvliet overtreden.

Het is onjuist dat in de Aanmeldingsnotitie MER-beoordeling wordt gesteld dat “de waarneming van de beschermde stads- en dorpsgezichten niet wordt beïnvloed door de windturbines” en “dat sprake is van een meer besloten situatie, waardoor de turbines niet zichtbaar zijn”. Dit klopt gewoon niet. Hoe kan een zichzelf respecterende gemeente achter een dergelijk rapport staan.

Het valt reclamant op dat behalve de voor deskundigen al moeilijk te traceren merites inzake bestemmingsplannen, in dit geval ook op het gebied van de bouwkundige beoordeling minstens even zoveel bewust of onbewust fouten zijn gemaakt. Voor industriële bouwplannen van veel eenvoudiger aard heeft reclamant als bureau te maken met zeer strenge regels die betrekking hebben op de volgende disciplines: akoestisch/geluidstechnisch, veiligheid brandtechnisch/schadelijke stoffen, bezonning/schaduwwerking, woongenot/leefklimaat, monumentenwet/beschermde stadgezichten/archeologisch bodemonderzoek, visie ruimte en mobiliteit, ethisch en esthetisch/welstands- en landschappelijke aspecten. Uit ervaring kan reclamant melden dat wanneer aan slechts één eis niet wordt voldaan een omgevingsvergunning wordt geweigerd.

Zelfs al zou de verleende omgevingsvergunning bestemmingsplantechnisch op de juiste gronden zijn verstrekt dan nog zou de vergunning op grond van een aantal van deze geheel of gedeeltelijk genegeerde punten moeten worden ingetrokken. Aangezien reclamant als bureau al 45 jaar zich aan alle eisen voor wat betreft het aanvragen van bouw omgevingsvergunning hebben moeten houden, acht reclamant het op basis van rechtsongelijkheid voor Nederlanders in het algemeen en voor alle bouwkundigen, architecten en stedenbouwkundigen in het bijzonder, van groot belang dat alle vergunningen inzake deze windmolens worden vernietigd en de molens worden gedemonteerd.

Deze kwestie kent veel overeenkomsten met het Kalkar-project en Nordrhein-Westfalen waar alle vergunningen uiteindelijk op 21 maart 1991 werden ingetrokken. Het voordeel van onderhavige kwestie is dat het hier slechts om 8 windmolens gaat die eenvoudig kunnen worden gedemonteerd en elders op een plek waar wel aan alle wettelijke regelgeving en overige vergunningseisen wordt voldaan, kunnen worden geplaatst.

Reactie

Ten behoeve van de besluitvorming is het noodzakelijk milieuonderzoek verricht. Het college heeft zich niet gebaseerd op onjuiste rapporten en heeft zich niet schuldig gemaakt aan veronachtzaming van studies en richtlijnen. De onderzoeken zijn verricht door deskundige en onafhankelijke bureaus. Uit de milieuonderzoeken is gebleken dat het windpark voldoet aan alle vigerende wet- en regelgeving. Tevens heeft de ter inzage legging conform de wettelijke voorschriften plaatsgevonden.

Wij erkennen dat de milieuonderzoeken die ten behoeve van de besluitvorming zijn uitgevoerd technisch van aard zijn en lastig te begrijpen. Dit is een van de redenen waarom het college een bewonersbrief heeft verzonden en informatie avonden op 4 en 31 oktober 2016 heeft georganiseerd om omwonenden nader te informeren.

Of de windturbines eenvoudig verplaatst kunnen worden is niet relevant. Er is een aanvraag ingediend waar een beslissing op moet worden genomen. Deze aanvraag is getoetst en daar is uit gebleken dat het plaatsen van de windturbines op deze locatie past binnen alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving. De ingediende tekeningen en berekeningen maken namelijk duidelijk dat wordt voldaan aan bestemmingsplan, Bouwbesluit, bouwverordening en redelijke eisen van welstand, zodat artikel 2.10 van de Wabo eenvoudigweg geen ruimte laat de gevraagde vergunning te weigeren. Meer of andere gegevens waren voor het op afdoende wijze uitvoeren van deze toets ook niet nodig. XL Wind is op dit punt dus zeker niet anders behandeld dan andere aanvragers, zodat van rechtsongelijkheid geen sprake is.

Tot slot is de stelling dat het Kalkar-project en Nordrein Westfalen overeenkomen met onderhavig bouwplan niet concreet onderbouwd. Uit deze algemene stelling kan niet de conclusie worden getrokken dat sprake is van een vergelijkbaar geval.

P. Overig

P1. Samenvatting van de zienswijze

De gemeente Nissewaard geeft aan dat de gemeente Rotterdam bezig is met het opstellen van een leidraad die richtinggevend is bij nieuwe initiatieven. Hierin krijgt onder andere omgevingsmanagement en participatie door stakeholders aan de voorkant van de procedure een belangrijke plek. Reclamant verzoekt om in de besluitvorming over dit windpark de geest van deze leidraad een plek te geven en als bevoegd gezag de verantwoordelijkheid te nemen door initiatiefnemer aan te spreken op de relatie met de omgeving. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet om het geschade vertrouwen te herstellen.

Reactie

Inmiddels is de Leidraad Windenergie 2016-2020 op 13 december 2016 vastgesteld door het college. Ook heeft op bestuurlijk niveau een vervolggesprek met de exploitant plaatsgevonden waarin nadere afspraken zijn gemaakt. Daarnaast is een bewonersplatform gestart. Dit bewonersplatform is een initiatief dat prima past binnen de uitgangspunten van genoemde Leidraad. Tot slot is de verantwoordelijk wethouder aansluitend op hetgeen aan informatie is gewisseld tijdens de informatiebijeenkomsten bij twee bewoners komen luisteren naar de geluidssituatie. Al met al neemt het college verantwoordelijkheid conform de uitgangspunten uit de Leidraad zodat ook voor 13 december 2016 reeds werd gehandeld in de geest van deze leidraad. De door de wethouder op de inloopavond van 31 oktober 2016 gedane toezegging op dit vlak is dus gestand gedaan.

P2. Samenvatting van de zienswijze

Voor dat deel aan overlast dat niet door klachtenreductie kan worden weggenomen, ziet de gemeente Nissewaard graag dat de omwonenden mee profiteren van de opbrengsten. Ten aanzien van de wettelijke planschadeprocedures dringt de gemeente Nissewaard aan op een soepel proces voor de afhandeling van verzoeken.

Reactie

Tijdens de informatieavond die op 31 oktober 2016 plaatsvond in de sporthal De Haveling in Geervliet is aangegeven dat de exploitant bereid is om – onverplicht – tot een compensatievergoeding richting Geervliet en Heenvliet te komen van 24.000 euro per jaar, gedurende de gehele looptijd van het project. Zodra de omgevingsvergunning onherroepelijk is zal de exploitant dit bedrag met terugwerkende kracht (vanaf de startdatum productie) vrijmaken. Ook zal de exploitant contact met de betrokken gemeenten en bewoners zoeken om te bespreken op welke wijze en aan welke doelen dit bedrag ten goede komt.

De besluitvorming over deze vergunning loopt gelijktijdig met de besluitvorming over de planschadeclaims.

P3. Samenvatting van de zienswijze

De gemeente Nissewaard is van mening dat de locatie waarop windpark Hartelbrug II is gerealiseerd op basis van de feitelijke situatie geen geschikte locatie is voor de realisatie van windenergie. Om die reden verzoekt de gemeente Nissewaard om voor dit windpark na afloop van de economische levensduur geen vergunning meer te verstrekken en de mogelijkheid uit het bestemmingsplan te saneren.

Reactie

Het college dient te beslissen op de aanvraag zoals die is ingediend. Er is geen aanvraag ingediend voor een tijdelijke omgevingsvergunning, maar een aanvraag voor een permanente omgevingsvergunning. Op deze aanvraag is dan ook beslist door het verlenen van een permanente vergunning voor het plaatsen van 8 windturbines met bijbehorende damwanden en terreininrichting langs het Hartelkanaal. Nu het geldende bestemmingsplan de windturbines toelaat, bieden de geldende regels geen optie om zelfstandig een termijn aan de te verlenen vergunning te verbinden.

P4. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant geeft aan dat het advies van de Welstandscommissie diverse gebreken bevat.

Reactie

Teneinde te verzekeren dat de beslissing op de ingediende aanvraag om omgevingsvergunning berust op een actueel advies van de Welstandscommissie, is deze commissie gevraagd om een nader advies te geven. Dit is inmiddels gegeven en luidt op basis van de geldende welstandsnota en daarin opgenomen criteria als volgt:

“Geconstateerd is dat de acht gerealiseerde windturbines staan geformeerd in een lijnopstelling die nauwgezet het verloop van de dijk langs het Hartelkanaal volgt.

Daarmee volgt deze opstelling een gebogen lijn die afleesbaar voortkomt uit de landschappelijke gegevens die kenmerkend zijn voor de locatie, zoals dijk en waterrand. De identieke uitvoering van de turbines (hoogte, kleur) versterkt het effect van een logische inpassing in de belijning van de ruimtelijke aspecten van situatie.

Weliswaar zijn niet alle onderlinge afstanden tussen de turbines exact gelijk, toch meent de commissie dat er onmiskenbaar sprake is van een harmonische formatie waarin het totaalbeeld van de rij turbines in een logische verhouding staat tot de ruimtelijke ordening van het gebied. Juist de gebogen lijnopstelling speelt een gunstige rol, die maakt dat de verhoudingen als harmonisch worden ervaren, zonder dat de maten tussen de turbines identiek hoeven te zijn. In de overtuiging dat de criteria die 'regelmatige afstand' en het 'voorkomen van solitaire windmolens verlangen, zijn geformuleerd met het doel te voorkomen dat er onregelmatige 'plukjes' met turbines zouden verschijnen in een situatie, zonder enig verband aan te gaan met de ruimtelijke inrichting en -ordening aldaar, meent de commissie dat de gerealiseerde formatie met acht windmolens welstandshalve goed voorstelbaar is." Ook aan de overige criteria is voldaan, nu er geen bouwwerken in enigerlei vorm bij de voet van de turbines voorkomen met aanvullende technische voorzieningen. Ook is er geen sprake van reclame op of aan de turbines.

Conclusie

Geconstateerd is dat de gerealiseerde windturbines niet strijdig zijn met de criteria, daarom wordt positief geadviseerd."

Het advies van de Commissie Welstand en Monumenten is als bijlage bijgevoegd.

P5. Samenvatting van de zienswijze

Volgens reclamant zijn ongetwijfeld nog veel meer dingen fout gegaan bij de beslissing om op deze kwetsbare plek windmolens te plaatsen. Maar ondanks dat de gemeente Rotterdam op de feiten is gewezen, is er voor Geervlieters niets veranderd. Dat is arrogant en geld wordt boven het belang van de inwoners gesteld.

Reactie

Het is juist dat de op 30 augustus 2011 verleende omgevingsvergunning vanwege een gebrek in de kennisgeving door de rechtbank is vernietigd bij uitspraak van 12 maart 2014. In diezelfde uitspraak heeft de Rechtbank echter ook bepaald dat het project ondanks de vernietiging van de vergunning wel mocht worden gerealiseerd. De rechtbank heeft de belangen van de inwoners van Geervliet en Heenvliet dus niet zodanig groot geacht dat de windturbines ondanks de omissie in de vergunning helemaal (nog) niet gerealiseerd zouden mogen worden. In de uitspraak die de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft gedaan ten aanzien van het nu geldende bestemmingsplan Botlek-Vondelingenplaat is eenzelfde afweging te lezen. Ook in die uitspraak zijn de belangen van de kernen Heenvliet en Geervliet nadrukkelijk aan de orde gekomen, maar heeft de Afdeling geoordeeld dat die belangen zich niet verzetten tegen de komst van de windturbines. Het is dus zeker niet zo dat de gemeente Rotterdam het belang van Heenvliet en Geervliet negeert en economische belangen per definitie voor laat gaan, maar het is wel correct dat de gemeente na een ook door verschillende rechters onderschreven belangenafweging heeft gemeend dat deze locatie geschikt is voor de plaatsing van windturbines.

Op basis van het feit dat de eerder verleende vergunning is vernietigd, heeft het college de procedure tot het beslissen op die aanvraag wederom ter hand genomen. Door de vernietiging van de eerder verleende vergunning dient immers alsnog een beslissing op de in 2011 ingediende aanvraag genomen te worden. Mede gelet op de belangen van de bewoners van omliggende woningen en bedrijven is daarbij gestart met het nagaan of de onderzoeken die ten grondslag lagen aan de oorspronkelijke omgevingsvergunning geactualiseerd moesten worden. Daar waar nodig is dit gedaan. Nu uit deze onderzoeken en de daarop uitgevoerde beoordeling door het bevoegd gezag blijkt dat de gekozen locatie nog steeds als geschikt voor het plaatsen van windturbines kan worden beschouwd, is mede op basis van het door de raad van de gemeente Rotterdam vastgestelde en onherroepelijke bestemmingsplan dat deze windturbines expliciet toelaat een ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage gelegd.

Dat de inwoners van Geervliet en Heenvliet een andere mening zijn toegedaan is bij het college duidelijk, maar vormt binnen het geldende toetsingskader geen aanleiding de gevraagde vergunning te weigeren.

P6. Samenvatting van de zienswijze

Reclamant vraagt wanneer de gemeente Rotterdam op de Coolsingel in Rotterdam Euromast hoge windturbines gaat plaatsen. Indien dit een bizar idee wordt gevonden, waarom kan het dan wel in de beschermde dorpsgezichten van Heenvliet en Geervliet.

Reactie

Het college dient te beslissen op de aanvraag zoals die is ingediend. Deze locatie is aangevraagd. Het gaat om een locatie die juist in meerdere beleidsstukken is aangewezen als locatie voor windenergie. De effecten van de windturbines zijn onderzocht. De windturbines worden ook niet in beschermd stads- en dorpsgezicht geplaatst. Dat ze vanaf daar zichtbaar zijn, betekent niet dat sprake is van een onaanvaardbare aantasting van het landschap. Dat volgt uit het m.e.r.-beoordelingsbesluit en ook uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in het kader van de beroepsprocedure over het bestemmingsplan "Botlek-Vondelingenplaat", waarin het windpark positief bestemd is.

Conclusie

De zienswijzen leiden gezien het bovenstaande niet tot aanpassing van het voornemen om de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen. Ambtshalve wordt in het (ontwerp)besluit onder het kopje "De toets aan het bestemmingsplan", de genoemde artikelen uit het bestemmingsplan "Botlek- Vondelingenplaat" gewijzigd in artikel 45.1.2, sub a en artikel 45.2.1 sub a.

Hoogachtend,

drs. M.J. Schotman
hoofd afdeling Bouw- en Woningtoezicht